

Biblioteca Județeană
„Panait Cerna”
Tulcea

Panait Cerna
1881-1913

MOTTO

"in der Poesie ist der Gedanke ein verfluchtes Ding!"...

„Versurile lui Panait Cerna au o expresie caldă, simplă, care te învăluie și te cucerește. De aceea când amintim numele lui Panait Cerna nu evocăm numai tragicul destin al omului și al scriitorului, ci și pe creatorul unor pagini emoționante din istoria literaturii române” Valeriu Rîpeanu

Repere biografice

1881 — La 25 septembrie se naște, în comuna Cerna din județul Tulcea, Panait Cerna, pe numele de naștere Stanciof.

Tatăl său era învățătorul Panait Stanciof venit din Sumla, Bulgaria, în 1875.

Își părăsește familia înainte de nașterea copilului.

Mama se numea Maria, născută Tașcu. Se recăsătorește cu Naum Costea, macedoromân, agricultor și cojocar.

1888-1893 — Urmează școala primară în satul natal.

1893 — În toamnă se înscrie la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Brăila pe care îl termină. Se întreține singur.

Citește clasicii români, îndeosebi Eminescu și Coșbuc, dar este atras și de literatura universală, citind în original poezie franceză și germană. Traduce poezie, scrie versuri.

1897 — La 24 august debutează în revista „Foaia interesantă” a lui George Coșbuc cu poezia „Trecut” (după Lenau), semnată Panait Cerna.

1898 — Pe 20 iulie în revista „Carmen” apare prima poezie originală a lui Panait Cerna: „Orientale”.

Fotografie din arhiva familiei, realizată de dr. I. Frasin în septembrie 1936 cu părinții poezului (centru).

1899 — Publică în diverse reviste poeziile: „Cavaler”, „Lor”, 15 decembrie. În revista „Ovidiu” din Constanța publică o recenzie asupra volumului de poezii „Nocturne” de Dimitrie Nanu, tânărul licean arătându-se interesat de problemele poeziei.

1900 — Se înscrie în toamnă simultan la facultățile de Fizico-Chimie și Filozofie din București, cu regretul că nu se poate înscrie și la Matematici.

În octombrie se retrage de la facultatea de Științe, rămânând numai la Filozofie, pe care o urmează în ciuda lipsurilor materiale.

La Filozofie este coleg cu Eugen Lovinescu, care îl va evoca în Memorii.

În revista „Ovidiu” din Constanța publică poezia „Isus (prima variantă)”.

1901 — În mai încep să se manifeste primele semne ale bolii de plămâni.

Publică în „Revista modernă” poeziile „Farmec de lună”, „Cel mai frumos”, „Triumf”.

În numărul 4 al revistei „Sămănătorul”, apare poezia „Noapte de vară”, poezie ce provoacă entuziasmul lui Coșbuc și Vlahuță.

1902 — În octombrie este respins la un concurs pentru ocuparea unui post de funcționar la Arhivele statului.

Publică în reviste poeziile: „Repaos”, „Albatrosul”, „Tristețea Leonorei”, „Farmec de lună”, „De pe țarm”, „Cel mai frumos”.

Ca student la Filozofie și ca poet este apreciat de Titu Maiorescu, care îl atrage în cercul „Convorbirilor literare”.

Este lipsit de mijloace materiale, o duce tot mai greu, și se teme că nu va mai putea urma cursurile universitare.

Tatăl adoptiv și mama poetului
(Fondul de documente al Muzeului Național al Literaturii Române)

1904 — Publică în reviste poeziile: „Din depărtare”, „Plânsul lui Adam”, „Ideal”, „Trei zburătoare”, „În peșteră”, „Șoapte”, „Legenda unei stânci”, „Către pace”, „Logodna”, „Sarcofagul”.

Este apreciat mult de Nicolae Iorga.

1905 — Este consultat de savantul Ion Cantacuzino, care constată că poetul suferă de o gravă boală de plămâni.

În primăvară se internează la spitalul din Sinaia.

La sfârșitul lunii mai se întoarce la București, se pregătește pentru susținerea examenului de licență.

În iunie revine la Sinaia, unde rămâne până în 22 septembrie când părăsește sanatoriul crezând că s-a vindecat definitiv.

Publică poeziile: „Ecouri”, „Noapte”, „Printre lacrimi”, „Dura lex”.

1906 — La 26 ianuarie trece prima probă a examenului de licență.

Pe 6 februarie, după cea de a doua probă de licență este declarat licențiat în filozofie cu magna cum laude.

În august se află la Câmpulung Muscel.

Publică poeziile: „Isus” (forma definitivă), „April”, „Închinare”, „Pârâul și floarea”.

1907 — Se află la Rucăr, pentru a-și îngriji sănătatea.

Publică în septembrie în „Convorbiri literare” poezia „Zile de durere”, inspirată din tragedia răscoalelor țărănești.

Ajutat de junimiști, în noiembrie, pleacă la studii în Germania.

Face un scurt popas la Viena.

Pe 8 decembrie îl găsim la München.

Publică poeziile: „Către Ines”, „Chemare”, „Către pace” (într-o nouă formă), „Cântec de noapte”, „Floare și genune”, „Amor”, „Închinare”, — majoritatea în „Convorbiri literare”.

*Panait Cerna într-un grup de prieteni, București, septembrie 1907
(Fondul M.N.L.R.)*

1908 — În perioada februarie-aprilie se află în Heidelberg, dar își manifestă dorința de a studia la Berlin.

În octombrie Panait Cerna câștigă, prin concurs, bursa instituită la București cu tema „Literaturile germanice cu deosebită aplicare în estetică” și se înscrie la Universitatea din Berlin.

Începe să lucreze la un studiu asupra lui Faust de Goethe.

Începe să învețe limba engleză.

Îi apar mai ales în „Convorbiri literare” poeziile: „Floarea Oltului”, „Despărțire”, „Torquato către Leonora”.

1909 — În ianuarie la Berlin revede studiul despre Goethe și începe să scrie ampla poezie „Poporul”.

Îl încearcă nostalgia țării lui: „Nicăiuri nu mă simt mai bine ca în codrii noștri” — scrie unui prieten.

În iulie publică în „Convorbiri literare” un studiu despre Eminescu.

În august se află la Sinaia, de unde în toamnă se întoarce la Berlin.

În octombrie-noiembrie în numărul dublu al „Convorbirilor literare” îi apare studiul despre Faust.

Îi apar poeziile „Dor” și „Poporul”.

PANAIT CERNA

(1881—1913)

„Mîndre-s plaiurile tale, țară
mîndră între toate
Și frumos se-ndoaie cerul peste
vii și peste sate.

Și flăcări tăi sînt harnici, holdele
îți sînt bogate
Și copilele-ți duioase parcă sînt
domnițe toate“.

PANAIT CERNA: Poporul

1910 — La Editura „Minerva” din București apare primul său volum: „Poezii”, întâmpinat elogios prin recenzii semnate de Ilarie Chendi, G. Bogdan-Duica, N. Iorga, A. Rădulescu Pogoneanu.

Își continuă studiile la Berlin.

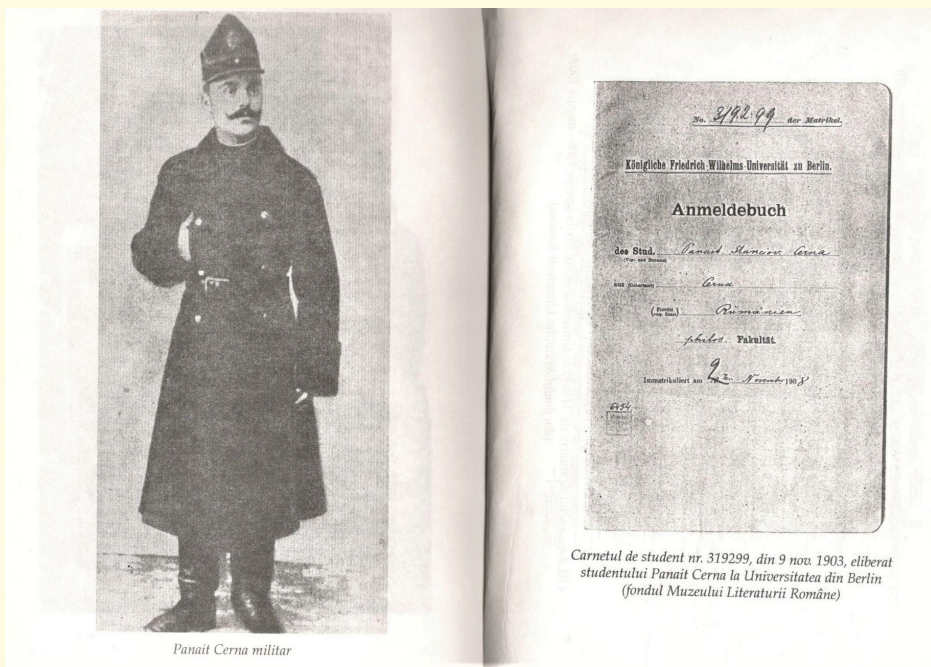
În august-septembrie revine în țara și locuiește la Sinaia.

În toamnă trece de la Universitatea din Berlin la Universitatea din Leipzig. Își fixează ca teză de doctorat „Lirica de idei”, la care începe să lucreze; o scrie în limba germană.

Îi apar poeziile „Ruga pământului” și „Nocturnă”.

*Panait Cerna cu Societatea Scriitorilor Români
(Fondul M.N.L.R.)*

Panait Cerna militar

Carnetul de student nr. 319299, din 9 nov. 1903, eliberat studentului Panait Cerna la Universitatea din Berlin (fondul Muzeului Literaturii Române)

1911 — În ianuarie publică în „Convorbiri literare” poezia Lui Leo Tolstoi, prilejuită de moartea scriitorului rus.

În timpul verii stă la Sinaia.

În „Convorbiri literare” publică poeziile „Șoimul”, „Romanță”, „Mama”.

1912 — Pentru volumul „Poezii”, apărut în 1910, Academia Română îi acordă „partea cea mai mare din premiul „Adamachi”, în valoare de 3.000 lei; raportul pentru premiere îl prezintă scriitorul Duiliu Zamfirescu.

În iunie, împreună cu Al. Vlahuță, Barbu Delavrancea, C. Dobrogeanu Gherea și Paul Zarifopol, Panait Cerna participă la înmormântarea lui I. L. Caragiale la Berlin.

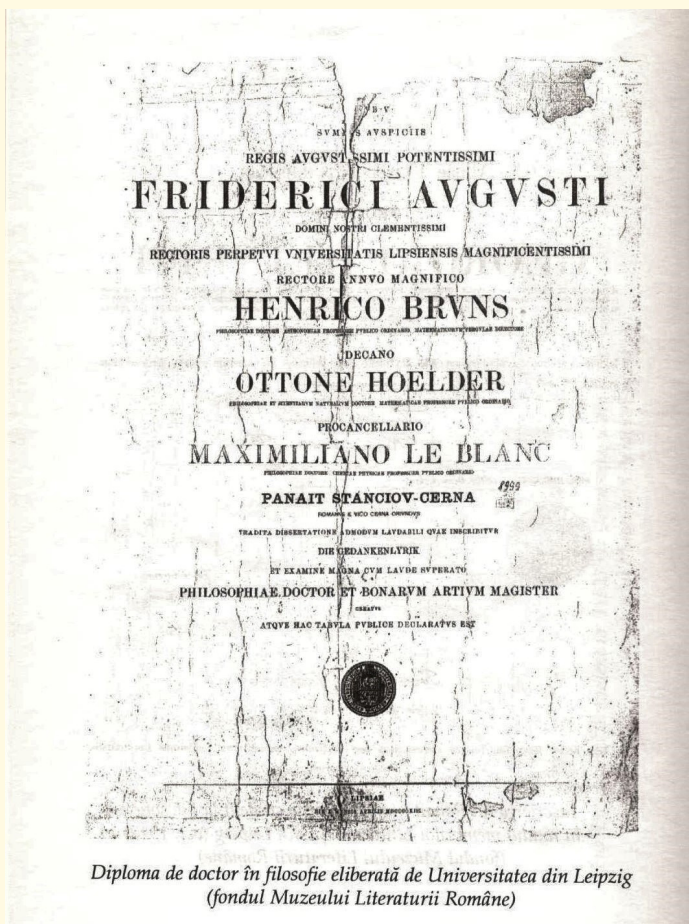
Pe 18 iulie anunță că și-a terminat lucrarea de doctorat.

În acest an publică o singură poezie: „Cântec”, în „Convorbiri literare”.

1913 — Își susține teza de doctorat „Lirica de idei”. Își ia doctoratul cu magna cum laude. Se îngrijește de tipărirea lucrării care apare sub titlul Die Gedankenlyrik. Inaugural — Dissertation. Halle a. S. Heinrich John, 1913, 116 p. (În limba română se va tipări de-abia peste 60 de ani: Panait Cerna, „Lirica de idei. Disertație în vederea obținerii titlului de doctor la Facultatea de Filozofie a universității din Leipzig. Traducere și cuvânt înainte de Marin Găiseanu, București, Editura Univers, 1974, 167 p., în colecția „Eseuri”).

Datorită eforturilor făcute boala de plămâni reappare.

Pe 26 martie, la Leipzig, Panait Cerna, bolnav de pneumonie, se stinge fulgerator din viață.

*Diploma de doctor în filosofie eliberată de Universitatea din Leipzig
(fondul Muzeului Literaturii Române)*

Pe 28 martie are loc înmormântarea lui Panait Cerna, la Leipzig. Participă mulți români prezenți în Germania, în primul rând tinerii români aflați la studii. Ziarele și revistele din țară publică necrologuri și articole închinare memoriei lui Panait Cerna, semnate de: Tudor Arghezi, Mihail Dragomirescu, Emil Gârleanu, Horia Petrapetrescu, P. Locușteanu. Demostene Botez publică în „Convorbiri literare” poezia lui Panait Cerna.

https://www.titludorancea.org/zbiografie_panait_cerna.htm

Note critice

Cerna a fost un poet tradiționalist, înscris de Călinescu printre contributorii la literatura română a căror operă „se îndreaptă spre clasicism”, la fel ca și cea ai lui M. Dragomirescu, Simion Mehedinți, Henri Sanielevici, Dumitru Nanu, Ion Trivale, Cincinat Pavelescu, Corneliu Moldovanu, Mihail Codreanu, Alexandru Davila și George Murnu. În acest context, Cerna face parte dintr-un grup de poeți „conceptuali”, toți fiind conectați cu Dragomirescu.

Pentru o parte din viața sa, Cerna a fost de asemenea formal angajat cu simbolismul și mișcarea simbolistă locală, ale cărui idealuri estetice s-au contopit cu stilul său liric și a căutat să recupereze o parte a moștenirii romantice. A fost astfel cunoscut ca traducătorul lucrărilor poeților romantici, precum și pentru adoptarea unei perspective mesianice și umaniste asupra vieții (în special prezent în poeziile sale „Floare și genune”, „Floare și prăpastie”, „Zile de durere”, „Zile al întristării” și „Plânsetul lui Adam”, „Sobbirea lui Adam”).

Istoricul literar Tudor Vianu remarcă influența exercitată asupra lui Cerna și a altor tradiționaliști de către Mihai Eminescu, principalul poet clasicist și junimist din mijlocul secolului XIX al României.

Teoreticianul modernist Eugen Lovinescu consideră că „materia în care a lucrat [Cerna] a fost, în mare parte „dominată de Eminescu”. De asemenea, el avertizează că există o diferență majoră între cei doi: Cerna este un optimist, în timp ce Eminescu a proiectat cel mai adesea o atitudine pesimistă. Potrivit lui Zarifopol, poetul se considera un „adept îmbunătățit” al lui Eminescu. Cerna a fost, de asemenea, un admirator târziu al Lordului Byron, o figură principală a romantismului englez și a fost tradus din Childe Harold. Una din poeziile lui Cerna a fost o piesă epică inspirată din „Cartea Genezei”, unde Adam se confruntă cu Dumnezeu. Intitulat „Plânsetul lui Adam”, se bazează pe teme care au amintit de teatrul lui Cain din 1821 al lui Byron și au constituit o interogare a legilor divine.

În Plânsetul lui Adam și în alte alte piese, Panait Cerna (numit „poet reflexiv” de criticul contemporan Ilarie Chendi) a căutat să împace poezia și filozofia, creând astfel o formă hibridă de poezie conceptuală.

DEDICAȚIE

Pe cîmpuri, noaptea, pînă-n zori
Plîng după soare mii de flori...

Iar soarele, văzînd că-n taină
Au plîns domnițele frumoase,
Preface roua de pe ele
În mii de pietre prețioase...

Așa, un zîmbet, o privire
Ridică sufletele slabe,
Și toate lacrimile noastre
Ni le preschimbă în podoabe.

„Convorbiri literare“,
LVI, nr. 5, mai 1924

*Opera de artă își capătă existența sa relativ independentă, prin
transferarea unui conținut sufletesc, într-un material concret, etern.*

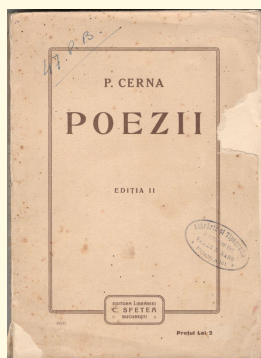
Panait Cerna

Autorul în colecțiile Bibliotecii Județene „Panait Cerna” Tulcea

Cerna, Panait. Poezii.
București: Minerva, 1910,
ediția I

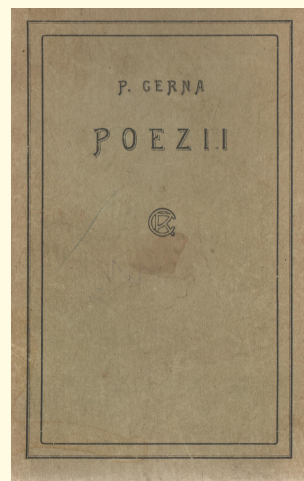
*Ai fost un om ș-ai pățimit ca dînsul...
Un Dumnezeu - cum te credeau părinții -
Plutește-n veci deasupra suferinții:
El nu ne poate înțelege plînsul
(Isus)*

Cerna, Panait. Poezii.
București: Institutul de Arte Grafice și
Editură C. Sfetea, 1914,
ediția a II-a

*De pe tavane 'ntunecate,
Tăcute lacrimi cad mereu,
Și par'că tot sporesc din greu,
Din mari izvoare depărtate.
(În peșteră)*

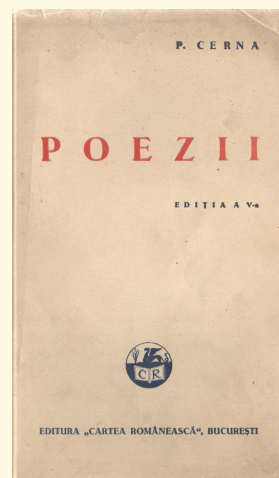
*Dreptate! Ochii plânși cer să te vadă.
De ce nu uiți? Nu mai trăiești tu, zână?...
Temutul Zevs căzu a vremii pradă
Și fulgeru-i se stinse în țărână;
(Zile de durere)*

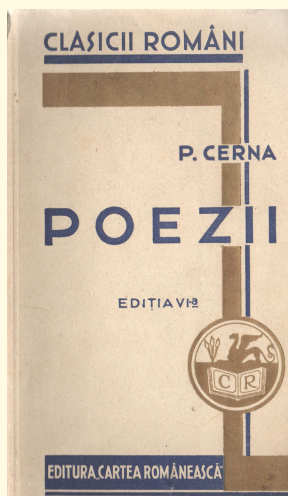
Cerna, Panait. Poezii.
București: Cartea Românească, 1921,
ediția a IV-a

*Cel cea căzut în câmpul țării mele
E poate-acuma pulbere aieve:
Dar în cuprinsul mântuit de rele
Copacul vecinic urcă alte seve...
(Poporul)*

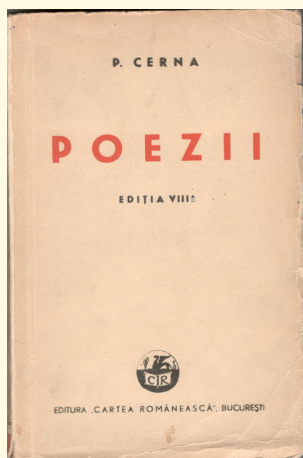

Cerna, Panait. Poezii.
București: Cartea Românească, 1926,
ediția a V-a

Cerna, Panait. Poezii.
București: Cartea Românească, 1930,
ediția a VI-a

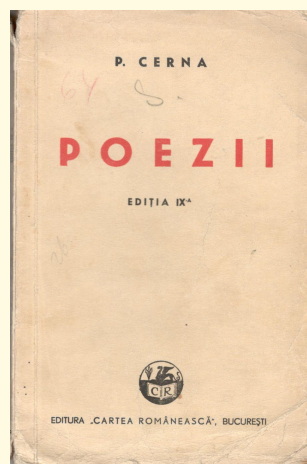
*...O, steaua mea, alungă norii,
Să-ți sorb clipirile senine,
Să trec prin furia vâltorii,
Cu ochii țintă către tine!
(Ideal)*

Cerna, Panait. Poezii.
București: Cartea Românească, 1942,
ediția a VIII-a

*Salut, pământ senin!...
Apollo mai trăiește
Și vesel aurește
Paharul ce-ți 'nchin...
(Sarcofagul)*

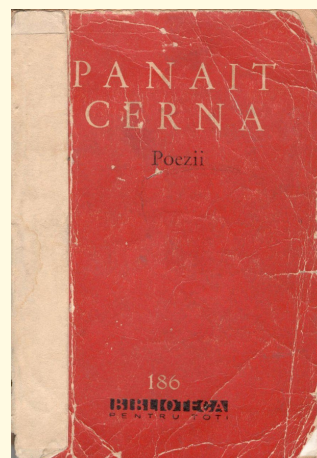
*Alături de genuni răsai, o floare,
Și pari a fericiților icoană...
Ce mână te-a sădit, încrezătoare,
Pe margini de prăpastie dușmană?
(Floare și Genune)*

Cerna, Panait. Poezii.
București: Cartea Românească, 1942,
ediția a IX-a

bjt
panait cerna

*Surîzătoare m-ai supus, iubire,
Și dulce mâna ta m-a-ncununat...
Ai fost aieve tu, dumnezeire,
Ori numai te-am visat?
(Torquato către Leonora)*

Cerna, Panait. Poezii.
București: Editura pentru Literatură, 1963

Cerna, Panait. Poezii.
București: Minerva, 1976

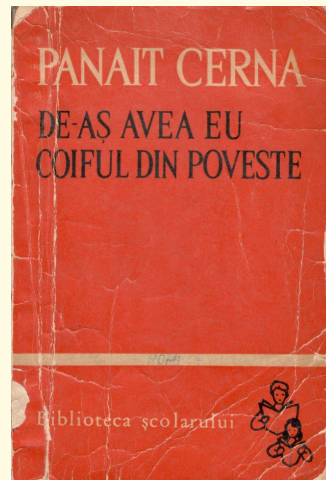
*Pe câmpuri, noaptea, pînă-n zori
Plîng după soare mii de flori...
(Dedicație)
„Convorbiri literare”, LVI, nr. 5, mai 1924*

Cerna, Panait. Poezii.
București: Minerva, 1981

*Încarcă, Joe, cerul tău
Cu nouri în mînie!
Ș-asemena unui copil,
Ce-abate scaiul pe poteci,
Deprinde-ți apriga mînie
Trăsnind stejari și piscuri reci!
Dar niciodată n-ai să potopești
Pămîntul meu iubit,
Coliba mea, la care n-ai clădit,
Și vatra mea,
Al cărei foc
Mi-l pizmuiești...
(Prometeu) de Goethe*

*Pustii sînt țările stăine -
De ce-am plecat de lîngă tine?
Cînd tu ești binele meu unic,
În triste zări de ce mă-ntunic?
(Dor)*

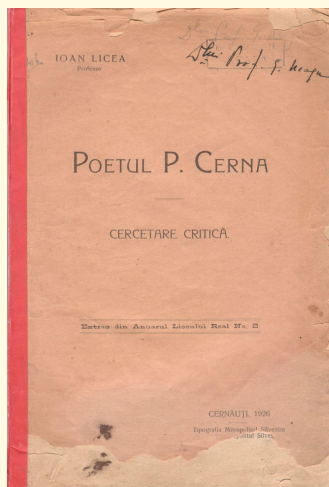
Cerna, Panait. De-aș avea eu coiful din poveste.
București: Tineretului, 1964

*O poezie se poate descompune într-o serie de
imagini, care toate se raportează la o intuiție
fundamentală. Adevăratul poet pornește de la o
asemenea intuiție totală. Ea se naște în el cu
prilejul unei trăiri externe sau interne, crește în el
și devine tot mai palpabilă, pune stăpînire în
întregime pe sufletul său(...).
Lirica de idei. Disertație în vederea obținerii
titlului de doctor la Facultatea de Filosofie a
Universității din Leipzig*

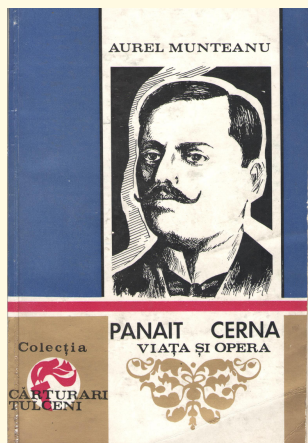
Cerna, Panait. Lirica der idei.
București: Univers, 1974

Licea, Ioan. Poetul P. Cerna:
cercetare critică
Cernăuți, 1926

Poetul are icoana vie a neamului întreg, iar nu numai a acelor din țara liberă; de aceea îl vedem evocând vremurile fericite ale lui Ștefan cel Mare și Sfânt, îl vedem însoțind cu gândul pe ce cei care au venit în pelerinajiu, la 1904, la Suceava și la Mănăstirea Putna, cu prilejul împlinirii a 400 de ani dela moartea lui Ștefan, ...

(Notă patriotică în poeziile sale)

Munteanu, Aurel. Panait Cerna:
viața și opera.
Tulcea: Comitetul Județean de Cultură și
Educație Socialistă, 1974

Nicolea Iorga în „Istoria literaturii românești contemporane, vol. 2, Editura Adevărul, București, 1934, la cap. 9, „Poezia de cugetare” arată: „Una din marile poezii ale literaturii noastre și care ar putea să onoreze orice mare literatură e aceea în care Adam („Plînsul lui Adam”) se ridică îndurerat nu pentru Abel cel mort, ci pentru Cain care se chinuie înaintea Făcătorului.”

(Poezia filozofică)

Poezia lui Panait Cerna este o odă închinată iubirii, un imn al dragostei de viață, cu atât mai înflăcărat cu cât poetul avea să înfrunte depărtarea de țară, amenințarea mizeriei, a bolii și a morții. Tragismul destinului său, dramele care au lovit copilăria și tinerețea sa, n-au doborât coloanele puternice ale optimismului său funciar și patetic.

(Ilena Fuiorea)

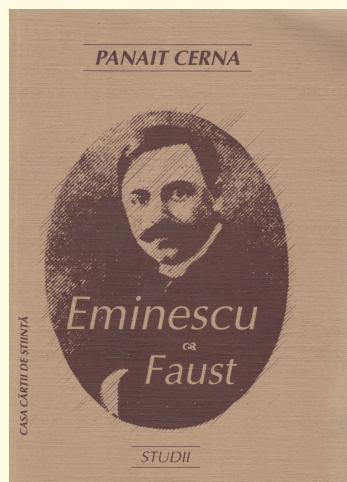

Panait Cerna: 120 de ani de la naștere (1881-2001; ediție îngrijită de Olimpiu Vladimirov). Constanța: Ex Ponto, 2001

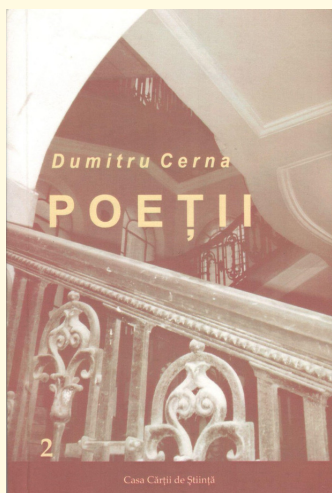

Ce e Faust? Un suflet superior în fața naturii și a vieții. Un om veșnic activ și nemulțumit de sine, care caută cheia fericirii omenești. Vreme îndelungată a îmbrățișat cu mintea sa existența întreagă și a pus întrebare după întrebare. Dar natura a rămas mută în fața lui: o enigmă în fașa altei enigme.

(Faust: studiu)

Cerna, Panait. Eminescu. Faust. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2001

Cerna, Dumitru. Poeții 2.
Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință,
2010

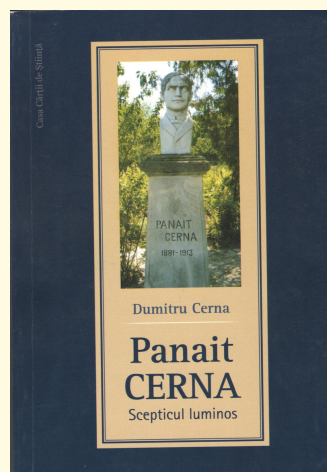
Așadar, teoretician și poet, destinul său postum l-a plasat între optimiștii stângii, câtă vreme tot ce a lăsat autorul poemului „Șoimul” este infuzat de un religios ponderat. Întreaga sa poezie se construiește pe sistemul de păpușă rusească. Poezia de iubire - predominantă, încăpătoare, generoasă, dar și generală - adăpostește poezia de inspirație filozofică, iar acesta, la rândul-i, poezia de inspirația religioasă.

Milian, Mihai.
Panait Cerna: Pagini alese.
Tulcea: Karograf, 2013

Contactul cu Societatea „Avântul” îl transformă pe tânărul învățăcel într-un fervent membru al ei, care îi adoptă ideile și literatura română va câștiga un poet reprezentativ prin tematica socială și națională, cântând pe linia posteminesciană natura și iubirea cu un timbru propriu, un poet în care generația sa își punea mari speranțe.

(...), în primăvara anului 1896, din inițiativa liceenilor, fruntași ai claselor terminale, se constituie, la Brăila, „Avântul”, nume inspirat după „Sturm und Drag”(„Furtună și Adevăr”), societate de cultură și educație națională, având un rol semnificativ în viața culturală și educațională a Brăilei, dar, mai apoi, și în toată țara.

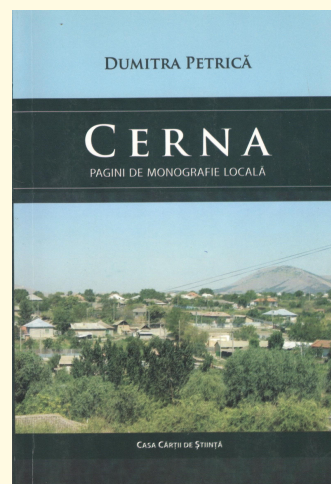
Cerna, Dumitru.

Panait Cerna: scepticul luminos.
Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2010

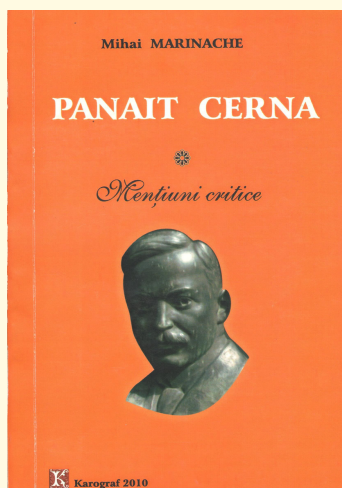

În anul 1938, la împlinirea a 25 de ani de la moartea lui Panait Cerna, societatea „Prietenii istoriei literare” organizează la București un parastas la care a fost invitată și mama poetului, pe cheltuiala organizatorilor.

A fost prezent la această manifestare și Hristo Capitanov, autorul în limba bulgară a unui studiu despre viața și opera lui Cerna.

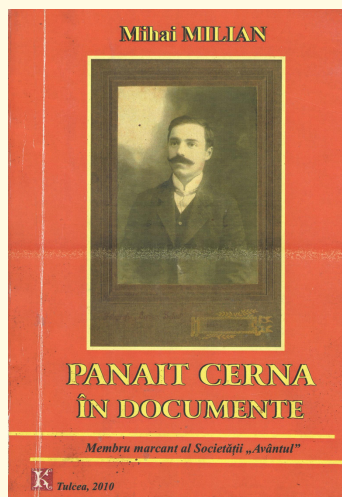

Petrică, Dumitra. Cerna:
pagini de monografie locală.
Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2010

Marinache, Mihai. Panait Cerna:
Mentțiuni critice. Tulcea:
Karograf, 2010

Un vers al lui Cerna ne urmărește, ne tulbură și
ne îndeamnă pe toți la o mai dreaptă cumpănire:
„Florile visării nu pot să lege toate”.

Milian, Mihai.
Panait Cerna în documente.
Tulcea: Karograf, 2010

*„Și eu sunt de părerea Dv.: că ar fi mai bine să
ascult numai un curs și să încep de pe acum
lucrarea de doctorat. Dar profesorii sunt aci foarte
exigenți; trebuie să le urmez toate cursurile și să fac
lucrări de seminar cel puțin în două semestre de-a
rândul. Examenul oral, deci, nu va fi tocmai glumă.
Mi se cere multă filologie - și nu prea sunt deprins
cu studii de asemenea natură.”*

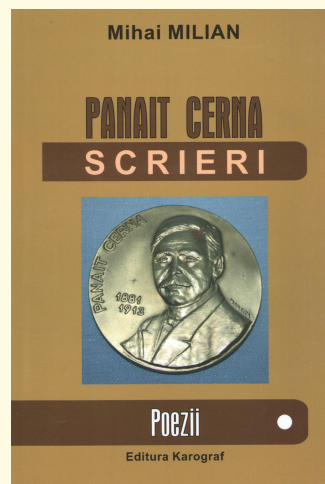
*Panait Cerna către Simion Mehedinți,
29 aprilie 1909*

Sufletul poetului, senin la început, devine exaltat, retoric, grav și avântat. Așa l-au văzut contemporanii și l-au perceput din creațiile sale. Cu atât mai mult prietenii, care l-au păstrat viu în memoria lor.

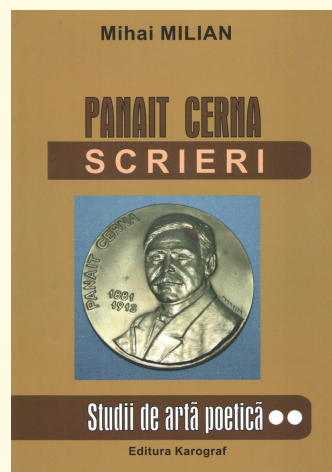

Poate că morții n-au altă viață decât aceea pe care le-o dăruiesc vii. De câte ori ne ducem cu mintea la dâșii dăm la o parte piatra mormântului lor. Iar când îi pricepem și îi iubim, îi ridicăm din sicrie și îi aducem în lumea noastră. care odată a fost lumea lor.

(Eminescu. Studiu)

Milian, Mihai.
Panait Cerna. Scrieri: poezii.
Tulcea: Karograf, 2014

Milian, Mihai.
Panait Cerna. Scrieri: studii de artă poetică
Tulcea: Karograf, 2014

SONET

*Un glas blajin din lumi întunecate
Îmi tremură cu sfânta lui vibrare
A gândurilor caldă întrupare
În pacea unei liniști fermecate...
Doi ochi mă urmăresc ca o mustrare,
Când toate par în visuri cufundate;
De-a pururi ard privirile-nsetate,
În noapte-mi, ca un far pe-ntinsa mare...
În ele tremură povești frumoase,
Ce plâng un farmec ruinat în vremuri,
Redeșteptându-mi amintiri duiosase...
Și eu le-ngân. – E trist mereu să tremuri,
În umbra visurilor irosite
De dorul unor clipe fericite...*

Panaït Cerna

Acțiune cofinanțată de Consiliul Județean Tulcea

